

Taalbeleidsplan

In een taalbeleidsplan leg je de keuzes vast die je als team maakt voor het vak Nederlandse taal, inclusief lezen en spelling. Die keuzes moeten voortkomen uit je visie als school.

Dit betekent dat als je vanuit een visie hebt gekozen voor een integrale aanpak van wereldoriëntatie het voor de hand ligt dat je diezelfde visie ook laat doorwerken in de keuzes bij taalonderwijs.

Het is nuttig onderscheid te maken tussen

- a. Het leren van taal
- b. Het leren over taal
- c. Het toepassen van taal

Taal leren doe je door taal te gebruiken (productief en receptief) in nieuwe situaties, rond nieuwe onderwerpen, in interactie met anderen. Je leest boeken, je brainstormt, je zoekt op internet, je stelt vragen, je maakt kennis met termen die bij een bepaald thema horen, enz. Het leren van de taal gebeurt in functionele situaties, wat meestal betekent buiten de taallessen. Taalmethodes gebruiken ook thema's, maar dat is meer een smoes om lesjes te laten maken. Bij wo en rekenen en in je eigen biebboek kom je taal tegen in een 'echte' situatie.

Hierdoor komen ook allerlei vragen over taal en taalgebruik naar voren: waar komen die woorden vandaan? Hoe formuleer je zinnen begrijpelijker of juist wat formeler? Waardoor schrijf je deze woorden zo? Maakt het uit in welke volgorde je woorden zet? Hoe kan ik een verhaal spannender maken? En zo nog veel meer. Dit soort vragen proberen te beantwoorden door onderzoek en uitproberen, door gesprek en reflectie gebeurt het best in taallessen: lessen over (aspecten van) taal.

Het leren van en over taal gebeurt om die taal bewust te (kunnen) gebruiken, dus door die kennis en vaardigheden toe te passen. Daar hoort ook bij dat je taal durft te gebruiken en dat je je taal automatisch afstemt op de persoon met wie of het doel waarvoor je taal gebruikt.

In een taalbeleidsplan komen dan de volgende aspecten aan de orde.

1. Visie van de school op onderwijs en de rollen van leraar en leerlingen en de consequenties daarvan voor de aanpak en inrichting van taalonderwijs.
2. De uitgangssituatie: hoe is het taalgebruik en de taalvaardigheid van de leerlingen als ze op school komen? Hoe is het taalgebruik thuis, is er een leesklimaat, is er meertaligheid?
3. Welke streefdoelen heb je als school gelet op 1 en 2: wat wil je bevorderen, wat wil je benutten, waar liggen kansen en wat zijn bedreigingen op het gebied van taalgebruik en taalvaardigheid?
4. Op welke manier gaan die drie aspecten van taalonderwijs vorm en inhoud krijgen? Wat neem je mee binnen wo en wat wordt de inhoud (en vorm) van de specifieke taallessen? Hoe pas je leren lezen en leren spellen hierin? Hoe maak je de leerlingen zelf actief?

5. Welke acties zijn de komende periode (schoolplanperiode) nodig om deze doelen te bereiken of tenminste dichterbij te brengen? Wat vraagt dit van de professionalisering van het team, welke consequenties zal dit hebben voor de inrichting van het onderwijs, de integratie van vakken en de afstemming tussen de groepen?
6. Wie gaat wat wanneer doen om dit te realiseren? Is er een taakverdeling in het team (bv. rol taalcoördinator)? Hoe verhoudt een en ander zich tot zorgaspecten en hoe kunnen die het taalonderwijs en het zelfvertrouwen van leerlingen t.o.v. hun taalgebruik versterken?
7. Op welke momenten en op welke manier wordt de voortgang geëvalueerd? Wat beschouw je als team als opbrengsten van taalonderwijs? Dat zal meer zijn dan toetsscores en hoe stel je dat dan vast? Hoe is de verhouding tussen formatieve en summatieve evaluaties?
8. Hoe betrek je ouders bij de doelen en aanpak van de taalontwikkeling van hun kinderen? Hoe maak je als school van bezig zijn met taal iets aantrekkelijks, waar ouders graag hun deel van invullen?

NB Natuurlijk houd je hierbij rekening met de kerndoelen basisonderwijs en de referentieniveaus 1F en 2F. Deze geven een indicatie van de inhoud, maar laten genoeg ruimte om dat aan de eigen visie en omstandigheden aan te passen.